

SPORT EN BEWEGEN VOOR MENSEN MET EEN BEPERKING VANZELFSPREKEND IN 2030!

D66

**GROEN
LINKS**

SP.

INLEIDING

Sport en bewegen zijn voor veel mensen erg leuk. Het geeft mensen ontspanning, het houdt mensen gezond, je komt elkaar tegen op de sportvereniging, etc. De hele maatschappij vaart er wel bij als mensen genoeg sporten en bewegen: een sportievere samenleving is een gezondere en fijnere samenleving. Ook vanuit het oogpunt van de kosten: denk aan toenemende arbeidsproductiviteit en lagere zorgkosten. Politieke aandacht voor sport en bewegen is om allerlei redenen noodzakelijk, vooral voor groepen mensen die nu nog achter blijven en minder sporten en bewegen dan anderen.

Voor mensen met een beperking is sporten en bewegen niet zo vanzelfsprekend. Dat blijkt niet alleen uit de ervaringen van mensen met een beperking zelf, het blijkt ook uit de cijfers. Van de 1,7 miljoen mensen met een beperking doet twee derde niet aan sport. Mensen met een beperking doen veel minder aan sport en bewegen dan mensen zonder beperking. Dat is wellicht niet heel opmerkelijk, maar het is niet iets om ons bij neer te leggen.

Omdat ieder mens zijn of haar eigen keuzes moet kunnen maken, zouden sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en mogelijk moeten zijn. Sport en bewegen zouden voor iedereen vanzelfsprekend moeten zijn; niemand zou drempels moeten ervaren om mee te doen. Door gelijkwaardigheid, erbij horen en deel uitmaken van een team of sportclub. Of juist individueel, net als zoveel andere individuen in Nederland, fietsend, lopend of anders. Sport heeft het in zich om levens te veranderen en kan iedereen gezonder en gelukkiger maken.

In deze notitie laten we zien dat het voor mensen met een beperking nog niet vanzelfsprekend is om te sporten en te bewegen, maar bepleiten we dat het dat wel moet worden. Sport en bewegen moeten mogelijk zijn voor iedereen, overal en altijd! Dit sluit aan bij het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap dat Nederland geratificeerd heeft. Er gebeurt al veel op dit gebied in Nederland, maar er is echt meer nodig om tot gelijkwaardigheid op dit gebied te komen. Drempels moeten weggenomen worden om sport en bewegen toegankelijk te maken, letterlijk en figuurlijk. Mensen met een beperking willen zelf wat te kiezen en zelf de regie hebben: hoe, waar, wanneer en met wie je sport, of alleen. Om dat te bereiken komen we in deze notitie na een korte probleemanalyse met voorstellen en beslispunten.

BEPERKINGEN? MOGELIJKHEDEN!

Er zijn 1,7 miljoen Nederlanders in de leeftijd 12-79 jaar met een motorische, auditieve, visuele of verstandelijke beperking. Van deze mensen met een beperking doet 34 procent aan sport en bewegen, tegenover 59 procent van de gehele bevolking.¹ Dat is een groot verschil, dat niet vanzelf ontstaan is. Het is immers niet zo dat mensen niet zouden willen sporten en bewegen. De wensen en behoeftes in deze groep zijn niet anders dan bij mensen zonder beperking.

Voormalig minister van Sport Bruins heeft in een debat in de Tweede Kamer op verzoek van diverse woordvoerders de ambitie overgenomen en onderschreven dat in 2030 sport voor mensen met een beperking vanzelfsprekend moet zijn. De beweegkloof tussen mensen met en zonder beperking moet dan eigenlijk opgeheven zijn. Dat doet niet alleen recht aan het uitgangspunt dat iedereen mee moet kunnen doen en zelf keuzes moet kunnen maken, het is ook financieel gezien verstandig beleid. De voordelen op lange termijn zijn groot, de geschatte 'Social Return on Investment' (SROI) voor sporters met een beperking is 4,5, zo blijkt uit onderzoek van Rebel in opdracht van Kenniscentrum Sport en Bewegen. Elke geïnvesteerde euro betaalt zichzelf 4,5 keer terug. Al is dat natuurlijk zeker niet het belangrijkste argument om voorstellen te doen.

De ambitie om in 2030 de kloof te dempen van sportdeelname tussen mensen met en zonder beperking is erg belangrijk en vloeit ook voort uit het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, maar dat bereiken we niet vanzelf. Mensen met een fysieke of verstandelijke beperking lopen nu nog tegen allerlei knelpunten en belemmeringen aan. Het is niet goed duidelijk waar mensen terecht kunnen voor toegankelijk sportaanbod. Het is lastig om een geschikt sporthulpmiddel te bemachtigen. Ook zijn er bijvoorbeeld problemen met het vervoer. Al deze drempels maken het niet eenvoudig voor mensen met een beperking om te sporten en te bewegen.

Om hier wat aan te doen inventariseren we de knelpunten, om er vervolgens een (bijdrage aan een) oplossing tegenover te stellen. Dat is niet altijd eenvoudig, maar hiervoor geldt dat we niet alleen in beperkingen denken, maar vooral mogelijkheden zien!

- **Beslispunt:** De ambitie wordt herbevestigd dat in 2030 sport en bewegen voor mensen met een beperking vanzelfsprekend moeten zijn. Om sport en bewegen structureel op de politieke agenda te krijgen rapporteert het ministerie van VWS jaarlijks over de voortgang richting deze ambitie, voor zowel breedtesport als topsport, voor mensen met een beperking.

¹ <https://www.fondsgehandicaptensport.nl/nieuws/tienduizenden-mensen-met-een-beperking-sporten-niet-omdat-ze-niet-de-juiste-hulp-krijgen/#:~:text=Er%20zijn%201%2C7%20miljoen,gebrek%20aan%20een%20adequaate%20sporthulpmiddel>

THEMA'S

1. VINDBAARHEID EN BEKENDHEID

Onze ambitie: Iedere gehandicapte sporter is bekend met Uniek Sporten en bij voorkeur geldt dat ook voor de directe groep rondom deze personen, zoals ouders, hulpverleners, etc. Voor iedere sporter met een beperking is er een sportvereniging waar ze erbij horen.

Het probleem is dat niet alle sportverenigingen en voorzieningen even goed toegankelijk en ingericht zijn voor mensen met een beperking. Op papier zullen mensen overal welkom zijn, maar soms zijn er drempels. Letterlijk, vanwege slechte fysieke toegankelijkheid. Of minder letterlijk, omdat je de enige bent of er bijvoorbeeld geen trainer is met kennis en ervaring. Waar kun je terecht? En hoe vind je die geschikte plek die bij jou past? Veel sportaanbieders zijn bereid om mensen met een beperking (meer dan nu) deel te laten nemen, maar weten niet goed hoe ze dat moeten aanpakken.²

Soms zijn er wel genoeg sportverenigingen in de buurt, maar kan je daar niet terecht als sporter met een licht verstandelijke beperking. Om dit toegankelijker te maken moeten sportverenigingen eigenlijk twee dingen doen. Sporters met een licht verstandelijke beperking kunnen vaak ook nog wel mee doen met teams van mensen zonder verstandelijke beperking. Bij sport draait het primair om je niveau en niet om je beperking. Als je goed genoeg bent in jouw sport om met de reguliere teams mee te kunnen doen, dan moet dat mogelijk zijn.

Tegelijkertijd past dat natuurlijk niet voor alle sporters. Voor sporters met een zwaardere verstandelijke beperking kan dat heel moeilijk zijn. Voor deze sporters zijn G-teams een oplossing. De overheid en sportbonden kunnen hieraan bijdragen door clubs te ondersteunen bij het opzetten van G-teams en het begeleiden van scheidsrechters en trainers voor de teams waar sporters met een licht verstandelijke beperking spelen.³ Meer dan de helft van de 77 sportbonden draagt hier al aan bij, zoals de KNVB.⁴

Het aanbod voor gehandicaptensport is de afgelopen jaren goed in kaart gebracht door Uniek Sporten, een initiatief van Fonds Gehandicaptensport, gedeeltelijk ondersteund door het ministerie van VWS. Vanuit regionale samenwerkingsverbanden worden mensen met een beperking geholpen in het vinden van de juiste sport, worden sportaanbieders ondersteund die gehandicaptensport willen aanbieden en worden sporters en sportaanbieders met elkaar in contact gebracht. Op de website uniek sporten.nl kun je je gemeente invullen, de sport waar je naar zoekt en het type beperking. Vervolgens vind je één of meerdere aanbieders en de contactgegevens.

Er is inmiddels landelijke dekking. Dat heeft een hele verbetering tot stand gebracht en levert mooie resultaten en mooie persoonlijke verhalen op, maar de mogelijkheden zijn nog te beperkt om de grote groep potentiële sporters met een beperking te bereiken. Er zou veel meer ingezet kunnen worden op communicatie en campagnes om een groter bereik voor elkaar te krijgen en nog meer matches tot stand te brengen tussen aanbieders en sport-zoekende mensen met een beperking.

- **Beslispunt:** Er komt een landelijke campagne met als doel de 1,7 miljoen mensen met een beperking te bereiken, zodat Uniek Sporten daarna ruime bekendheid heeft. Aansluiting kan worden gezocht bij al bestaande campagnes; zo ontbreekt bewegen met een beperking bij fitopjouwmanier.nl.
- **Beslispunt:** De minister maakt een plan met sportkoepels (waaronder sportbonden) en gehandicaptensport Nederland waarin wordt uitgewerkt hoe sportverenigingen kunnen worden ondersteund om mensen met een licht verstandelijke beperking op te nemen in de teams en aparte G-teams op te richten.

² <https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=9247&m=1548841848&action=file.download>

³ Aanbevelingen uit het rapport 'Sporten en bewegen door mensen met een lichte verstandelijke beperking' van Nivel, 2019: 21-34

⁴ <https://www.knkvb.nl/assist/assist-bestuurders/leden/g-voetbal-op-jouw-club>

2. HULPMIDDELEN

Onze ambitie: Zonder geschikt hulpmiddel is bewegen soms niet eens een optie. Om te kunnen sporten en bewegen zijn mensen met een beperking vaak afhankelijk van bepaalde sporthulpmiddelen. Denk aan een sportrolstoel, een handbike, een prothese. Dat is cruciaal, echt een voorwaarde om überhaupt te kunnen starten of dit zelfs maar te overwegen. We willen hierin zoveel mogelijk drempels wegnemen.

Er is echter geen landelijk beleid voor het verstrekken van sporthulpmiddelen. Mensen met een beperking moeten aankloppen bij de gemeente of de verzekeraar (op grond van de Wmo, de WLZ of de zorgverzekering). Het beleid per gemeente verschilt, het maakt dus uit waar je woont of je een sporthulpmiddel vergoed krijgt. Doorgaans verstrekken gemeenten alleen (gedeeltelijk) sportrolstoelen maar geen andere rollende sporthulpmiddelen (zoals handbikes of RaceRunners). Mensen weten vaak niet goed waar ze terecht kunnen, het ontbreekt aan duidelijke regels of voldoende kennis hierover, en het heeft vaak ook geen prioriteit.

Gemeenten hebben vaak wel als doel om mensen voldoende te laten participeren, maar daarbij wordt niet altijd actief ingezet op het stimuleren van sporten en bewegen. Zorgverzekeraars verwijzen voor rollend materieel naar de gemeente of WLZ en vergoeden zelden een sportprothese of -orthese omdat deze geen onderdeel uitmaken van het basispakket. Het is voor mensen met een beperking die willen sporten en bewegen vaak nog te onduidelijk, vooral omdat de vergoeding voor sporthulpmiddelen lokaal verschillend uitpakt. Het brengt voor deze mensen ook meerkosten met zich mee: het kan al snel gaan om duizenden euro's. Dat is niet alleen oneerlijk, maar ook een behoorlijke drempel om te sporten en te bewegen.

Thomas krijgt geen sporthulpmiddel omdat de gemeente vindt dat hij voldoende participeert. 'Doordat ik wel wat werk als zzp'er doe, een vriendin en kind heb en 'genoeg' vrienden heb, vindt de gemeente dat ik voldoende participeer en dat zij mij niet hoeven te ondersteunen in het toekennen van een sportbudget om zo een handbike aan te kunnen schaffen. Gezondheid en het mee kunnen doen met mijn vrienden zijn voor hun geen geldige argumenten.'

Mirjam krijgt van de gemeente geen vergoeding voor een driewiel fiets, omdat zij dit zien als een vervoersmiddel en mevrouw al over een scootmobiel beschikt. Mirjam wil de fiets juist gaan gebruiken om meer te gaan bewegen. Zij heeft de scootmobiel nodig om ook winkels in te kunnen. Dus Mirjam wil bewegen, maar zij moet verplicht blijven zitten.

Luuk is negen jaar oud, heeft een RaceRunner gekregen via de gemeente, maar is nu toe aan een nieuwe. Daarbij doen zich de volgende knelpunten voor:

- De gemeente wil dat zijn ouders de oude RaceRunner inruilen, zodat de kosten voor een nieuwe RaceRunner lager worden. Leveranciers nemen echter geen tweedehands RaceRunner in, omdat er vanuit het PGB wordt geëist dat er nieuwe RaceRunners geleverd moeten worden. Zij raken tweedehands producten dus niet kwijt.
- Luuk moet van de gemeente zeven jaar doen met een sporthulpmiddel. Luuk is nu negen jaar oud en zou dus tot zijn 16e met hetzelfde sporthulpmiddel moeten doen. Dat is qua maat niet haalbaar. Valide kinderen in de leeftijd doen doorgaans ook niet zolang met dezelfde fiets. Als iets echt niet meer past of niet comfortabel meer zit, dan is de keuze om niet meer te sporten en bewegen snel gemaakt.

Jan heeft een beenamputatie. Hierdoor is hij niet meer actief als scheidsrechter en kan hij niet meer staand sporten. Met een sportprothese kan hij weer wedstrijden fluiten en zou hij ook weer staand kunnen sporten. De gemeente vergoedt wel een sportrolstoel, maar geeft geen vergoeding voor een sportprothese. Ook de zorgverzekeraar wijst deze aanvraag af, waardoor Jan zelf zou opdraaien voor de kosten van de aanschaf van een sportprothese (circa € 7.000).

Het verstrekken van een sporthulpmiddel komt binnen een gemeente relatief weinig voor omdat het om een beperkte groep mensen gaat. Er wordt dus onvoldoende kennis opgebouwd waardoor mensen die een sporthulpmiddel nodig hebben, zoeken naar een speld in een hooiberg.

Om in ieder geval iets te doen aan de bestaande onduidelijkheid over de vraag waar iemand terecht kan en waar iemand recht op heeft, heeft de Tweede Kamer ingestemd met de motie van SP en D66. Daarin werd de regering verzocht één landelijk loket te ontwikkelen dat medewerkers van zorgverzekeraars en gemeenten voorziet van informatie en kennis over de vergoeding van sporthulpmiddelen, om zo tot een eenvoudigere verstrekking van sporthulpmiddelen te komen.

De kennis moet dus geconcentreerd worden op één centraal punt, één loket voor de verstrekking van sporthulpmiddelen, met eenduidig beleid. Gemeenten en zorgverzekeraars moeten de verantwoordelijkheid nemen om sport en bewegen te stimuleren en te faciliteren voor mensen met een beperking. Dat is ook in het belang van de gemeenten en verzekeraars zelf omdat de voordelen op lange termijn groot zijn; uit onderzoek blijkt dat iedere geïnvesteerde euro voor sporters met een beperking zichzelf 4,5 keer terugbetaalt.

Daarnaast is het verstandig om mensen meerdere sporten uit te laten proberen, bijvoorbeeld door proeflessen te laten volgen. Dat doe je natuurlijk minder snel als je daarvoor een duur sporthulpmiddel nodig hebt en daarvoor een ingewikkelde aanvraag in moet dienen of dat zelf moet betalen. In de zoektocht naar de best passende sport met een lichamelijke beperking is het uitproberen van een sporthulpmiddel een oplossing. Door de beschikbaarheid van sportvoorzieningen vanuit een uitleenpool kun je uit het brede aanbod uiteindelijk de sport kiezen die het beste bij je past. Zo voorkomen we verkeerde keuzes en kapitaalvernietiging en zorgen we voor tevreden sporters. Dit wordt al mogelijk gemaakt door 'Uniek Sporten Uitleen' dat nu goed werkt. In korte tijd zijn zoveel aanvragen ontvangen dat er onvoldoende budget is om hieraan tegemoet te komen. Daarnaast doen helaas nog niet alle gemeenten hieraan mee.

- **Beslispunt:** Er komt nu snel één landelijk loket waar gemeenten en zorgverzekeraars kunnen aankloppen voor hulp en er duidelijkheid wordt gegeven hoe de vergoeding in z'n werk gaat en wat er van gemeenten en verzekeraars verwacht mag worden. Dit hoeft geen meerkosten te betekenen maar leidt wel tot een efficiëntere en eerlijkere afhandeling van aanvragen en een heldere structuur.
- **Beslispunt:** Bij dit loket kan wellicht ook de uitleen van sporthulpmiddelen ondergebracht worden. Het moet duidelijk worden waar iemand terecht kan; iemand moet de gelegenheid hebben een sport uit te proberen alvorens definitief een duur sporthulpmiddel aan te schaffen en/of vergoed te krijgen.

3. VERVOER

Onze ambitie: De wens is om zo inclusief mogelijk sporten en bewegen mogelijk te maken waarbij het vervoer geen belemmering is. Dat is het helaas te vaak nu nog wel het geval.

Er is echter geen landelijk beleid voor het verstrekken van sporthulpmiddelen. Mensen met een beperking moeten voor mensen met een beperking is het niet vanzelfsprekend 'even' te gaan sporten. Vervoer naar trainingen of wedstrijden wordt ervaren als een van de belemmerende factoren. Omdat het sportaanbod vaak regionaal is georganiseerd moeten mensen met een beperking vaak langere afstanden overbruggen om te kunnen sporten. Uit onderzoek blijkt dat 42 procent van de sporters meer dan 20 kilometer moet reizen voor zijn of haar sport. Vervoer is vaak duur, kost te veel tijd, het is ingewikkeld om te organiseren en/of niet gebruiksvriendelijk.

'De taxi komt vaak te laat waardoor ik te laat aankom bij het dansen. Of de taxi komt mij weer veel te vroeg ophalen waardoor ik het niet af kan maken.'

'Ik moet voor zwemmen echt een hele middag uittrekken voor maar een uurtje zwemmen. Ik reis veelal met de regiotaxi en vind het lastig dat ik een half uur beschikbaar moet zijn wanneer ik de taxi bestel, maar de chauffeur na vijf minuten (als ik er niet sta) mag weggrijden.'

'Ik zit in een rolstoel en ben afhankelijk van anderen voor mijn vervoer of van het regiovervoer. Daarmee moet je altijd van te voren de taxi reserveren en heb je de kans dat je lang onderweg bent. Dat kan ik niet opbrengen als ik gesport heb en moe ben en mijn energie op is.'

'Kosten zijn hoog en ik kan er niet op rekenen dat het vervoer op tijd arriveert en vertrekt.'

'Ik vind het lastig om te plannen doordat je rekening moet houden met de extra tijd die nodig is voor ophalen en wegbrengen. Daardoor kan het zijn dat alles bij elkaar twee keer zo lang duurt dan de activiteit op zich. Dat is voor mij extra vermoeiend en dus belemmerend.'

Vervoer van mensen met een mobiliteitsbeperking staat landelijk, provinciaal en ook op gemeentelijk niveau op de agenda.

Doelgroepenvervoer blijkt complexe materie en een grote uitdaging om te realiseren, buiten en binnen de sport. Misschien wel te complex om het alleen binnen het domein sporten op te lossen; het gaat tenslotte vaak om één keer per week sporten in de regio, waarbij tijd een zeer belangrijke factor is in verband met de start van trainingen en wedstrijden. De diverse betrokken regionale en lokale partijen, zoals gemeenten, vervoersbedrijven en zorg- en onderwijsinstellingen, zouden gestimuleerd en gefaciliteerd moeten worden om samen aan de slag te gaan om verbeteringen tot stand te brengen, in het belang van de gehandicapte sporter, waarbij vooral geluisterd moet worden naar de precieze problemen en behoeften van de mensen met een beperking die willen sporten en bewegen. Het delen van kennis en goede voorbeelden, mogelijke kansrijke pilots en het bespreken van problemen waar men tegenaan loopt in de uitvoering kunnen ook bijdragen.

- **Beslispunt:** De minister van VWS neemt het initiatief, met betrokken partijen, om de vervoersproblematiek in kaart te brengen en de verantwoordelijkheden die op landelijk, regionaal en lokaal niveau belegd zijn te beschrijven. Hierbij wordt nadrukkelijk geluisterd naar de belangen en wensen van mensen met een beperking die willen sporten en bewegen.

4. SAMEN SPORTEN: SPORTMAATJES

Onze ambitie: Mensen met een beperking die in gezelschap willen sporten moeten makkelijker gekoppeld kunnen worden aan vrijwilligers die sportmaatje willen zijn.

Ook mensen met een beperking willen graag samen sporten of samen met iemand naar de sportvereniging gaan. Uit onderzoek van het Fonds Gehandicaptensport blijkt dat mensen met een beperking gezelschap zoeken om twee redenen: voor de gezelligheid en ter ondersteuning. Het Fonds Gehandicaptensport heeft ook gevraagd wat de eigenschappen zijn waaraan een sportmaatje moet voldoen, op welke wijzen mensen met een beperking gekoppeld willen worden aan een sportmaatje, waarom mensen geïnteresseerd zijn in een sportmaatje en wat daarmee het eventuele effect van een sportmaatje op het sportgedrag zal zijn.

Het idee van een sportmaatje wordt positief ontvangen. Het is niet alleen leuk en gezellig om samen te sporten, maar een maatje biedt ook praktische hulp. Het kan er voor zorgen dat mensen met een beperking toch gaan sporten. Ook op sociaal vlak biedt het uitkomst. Een ideaal sportmaatje is sportief, vriendelijk en gezellig, betrouwbaar, geduldig, woont in de buurt, is van dezelfde leeftijd, heeft hetzelfde sportniveau en heeft ervaring met mensen met een beperking. Als functies van het sportmaatje worden genoemd dat deze mee kan sporten voor de gezelligheid, dat het stimuleert om te gaan sporten (met name voor niet-sporters belangrijk), praktische ondersteuning kan bieden maar ook ondersteuning tijdens het sporten (met name voor sporters belangrijk).

Maar hoe vinden mensen elkaar? Hoe koppel je een vrijwilliger met de juiste eigenschappen aan de sporter met een beperking die een sportmaatje zoekt?

Er zijn al wat platforms opgezet om de vraag naar en het aanbod van een sportmaatje aan elkaar te koppelen. Maar deze verdienen meer bekendheid of er kan één landelijk platform worden ingericht. Het is belangrijk dat mensen in staat worden gesteld om zelfstandig een maatje te kiezen via een (online) profiel. De klik en de verwachtingen over en weer zijn belangrijk; die zijn voor iedereen anders en mensen zoeken om die reden graag zelf naar een sportmaatje dat bij hen past. Ook het organiseren van een eerste kennismaking kan hierbij helpen en zorgen dat dit alles makkelijk verloopt. Het is verstandig dit landelijk platform te koppelen aan één of meerdere vrijwilligersorganisatie(s), vanwege bijvoorbeeld het belang dat er een Verklaring Omtrent Gedrag wordt gevraagd. Het opzetten van een landelijk platform neemt niet weg dat het belangrijk is dat sporter en vrijwilliger uit dezelfde buurt komen, dat vergemakkelijkt natuurlijk het contact en het samen sporten.

- **Beslispunt:** De minister wordt verzocht om vraag en aanbod van sportmaatjes te coördineren en te faciliteren, bijvoorbeeld door het opzetten van een sportmaatjesproject en -platform. Hier kunnen sportopleidingen wellicht een goede rol in spelen.

5. THUISSPORTEN

Onze ambitie: Er komt laagdrempelig aanbod voor mensen met een beperking om thuis te sporten en te bewegen, als opmaat naar structureel sporten en bewegen.

Voor mensen met een beperking zijn er meerdere drempels die hen ervan weerhouden te gaan sporten en bewegen. Uit onderzoek blijkt dat angst en een gebrek aan energie de grootste barrières tot sporten en bewegen zijn. Angst voor het maken van de stap naar een sportvereniging, of angst voor pijn. Niet actief zijn in sporten en bewegen zorgt mede voor een gebrek aan energie; het is een vicieuze cirkel die blijvend kan worden als we niet oppassen. Een andere barrière die mensen ervaren is het gebrek aan passend vervoer.

Thuis sporten en bewegen kan een uitkomst zijn en voor sommigen een goede eerste stap. Het is laagdrempelig, zet de meeste barrières buitenspel en is een mooie eerste stap naar meer sporten en bewegen en meer energie. De mogelijkheid van thuis sporten en bewegen vermindert barrières zoals vervoer en angst voor confrontatie. Bij het thuis sporten en bewegen kunnen mensen vooral op eigen tempo oefeningen doen. Uit onderzoek blijkt dat mensen het feit dat ze geen reistijd nodig hebben en zich fitter gaan voelen als voordeel zien. Ook vinden mensen het een voordeel van thuis sporten dat anderen dan niet kunnen meekijken; waarborging van de privacy is daarmee een belangrijk punt.

De huidige sport- en beweegapps, voor bijvoorbeeld fitness thuis, zijn niet geschikt voor of gericht op mensen met een beperking. Terwijl ook voor mensen met een beperking fitness nog altijd bovenaan staat als meest beoefende sport. Thuis sporten en bewegen sluit aan bij de trend dat steeds meer mensen ongeorganiseerd op momenten dat het hen past in beweging willen komen.

Op dit moment wordt het platform voor thuis sporten en bewegen Uniek Sporten Thuis doorontwikkeld. Dit bevat straks trainingsprogramma's, beweegvideo's, voedingsprogramma's en ontspanningsoefeningen. Uniek Sporten Thuis heeft ook een community functie waardoor mensen over uiteenlopende onderwerpen met elkaar in contact kunnen treden en mensen dus minder eenzaam hoeven te zijn. Het stelt hen in staat om thuis in beweging te komen en te blijven. Binnen of buiten, want ook uitdagingen met bijvoorbeeld de handbike gaan onderdeel uitmaken van dit platform. Met een thuis sport- en beweegprogramma kunnen inactieve mensen bereikt worden.

- **Beslispunt:** De minister wordt gevraagd een landelijke campagne te starten of te financieren om 1,7 miljoen mensen te bereiken waarbij bijvoorbeeld Uniek Sporten Thuis als een laagdrempelig aanbod wordt meegenomen en een opmaat is naar structureel sporten en bewegen. Aansluiting kan worden gezocht bij al bestaande campagnes, zoals fitopjouwmanier.nl en de campagnes voor georganiseerde sport.

6. BUURTSPOORTCOACHES

Onze ambitie: De kennis en het bewustzijn over sporten met een beperking onder buurtsportcoaches willen we vergroten, zodat deze doelgroep beter bereikt kan worden.

Vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC) werken functionarissen zoals buurtsportcoaches, combinatiefunctionarissen en cultuurcoaches aan het mogelijk maken van een leven lang sporten en bewegen en het beoefenen van culturele activiteiten voor iedereen. Het merendeel wordt ingezet op sport. Door lang niet alle gemeenten wordt de buurtsportcoach ingezet voor mensen met een beperking. Door het Mulier Instituut is berekend dat zij 3,9 procent van hun tijd hieraan besteden, terwijl één op de tien Nederlanders een beperking heeft.

Er is op dit moment geen eenduidig functieprofiel van de functionarissen; per gemeente variëren de taken en er is daardoor geen eenduidig handelingsperspectief. Ook is het verloop hoog waardoor opgebouwde kennis en ervaring snel verloren gaat.

- **Beslispunt:** Om er voor te zorgen dat er meer tijd beschikbaar komt bij de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches voor het structureel bevorderen van sporten en bewegen voor mensen met een beperking kan het criterium 'stimulering van sporten en bewegen met een beperking' worden opgenomen bij het toekennen van geld uit het Sportakkoord en/of de Brede Regeling Combinatiefuncties. Voor alle functionarissen en coaches wordt gezorgd voor kennisbevordering op het gebied van gehandicaptensport.

7. SPEELTUINEN VOOR KINDEREN MET EEN BEPERKING

Onze ambitie: Buitenspelen is belangrijk voor alle kinderen en verdient meer aandacht, niet alleen van de gemeenten maar ook van het Rijk. Ook omdat we ervoor moeten zorgen dat kinderen elkaar weer tegen gaan komen. Op dit moment leven duizenden kinderen met een beperking in een sociaal isolement omdat zij geen toegang hebben tot geschikte speelplekken en contact met andere kinderen.

Veel kinderen bewegen te weinig. Steeds minder kinderen spelen buiten. Terwijl we weten dat buitenspelen belangrijk is. Het kan bijdragen aan een betere gezondheid en fittere, gelukkigere kinderen. Bij het buitenspelen leren kinderen samen spelen, ook met kinderen buiten de bubbel van hun ouders. Kinderen hebben het recht zich te ontwikkelen en zelf, of samen met anderen, dingen te ontdekken. Buitenspelen draagt daaraan bij. We zouden er meer aan moeten doen om ervoor te zorgen dat álle kinderen kunnen buitenspelen.

Kinderen moeten door aantrekkelijke speeltuinen, schoolpleinen en andere speelplekken in eigen buurt, wijk of dorp gestimuleerd worden om ook echt te gaan spelen. De toegankelijkheid moet beter, ook voor kinderen met een beperking. Speeltuinen en andere openbare speelplekken worden zoveel mogelijk toegankelijk gemaakt voor kinderen met een beperking, geheel in de geest van het SamenSpeelAkkoord. Kinderen met een beperking hebben namelijk net zoveel recht op goede en geschikte buitenspeelplekken als kinderen zonder een beperking, zodat zij volwaardig kunnen meedoen met hun leeftijdsgenoten. Samen spelen is samen leven.

- **Beslispunt:** De minister draagt bij aan de ambitie dat de toegankelijkheid van speeltuinen voor kinderen met een beperking verbetert en gaat hierover het gesprek aan met de VNG en de Vereniging Sport en Gemeenten met als doel een kader inclusief speelruimtebeleid op te stellen. Zodat op zo kort mogelijke termijn in zoveel mogelijk gemeenten in Nederland minimaal één inclusieve samenspeelplek is gerealiseerd.

8. ZWEMLESSEN VOOR KINDEREN MET EEN BEPERKING

Onze ambitie: Voor veel kinderen met een beperking en hun ouders zijn zwemlessen problematisch. Bijna de helft van de kinderen met een beperking blijkt na het zwemlestraject niet zelfredzaam te zijn in het water. Veel van hen behalen geen zwemdiploma, namelijk dertien procent ten opzicht van vier procent bij de gehele Nederlandse jeugd. Wij willen de zwemredzaamheid verhogen.

Ouders zijn kritisch over het zwemonderwijs. Men vindt vaak dat de kennis van lesgevers niet voldoet, veel kinderen stappen gedurende het traject over op een andere aanbieder. Ook de kosten van zwemlessen zijn voor de ouders van kinderen met een beperking een forse drempel om het zwemlestraject af te maken, omdat de duur van het traject langer is of het volgen van les in kleinere groepen of individueel veel duurder is.

In antwoord op Kamervragen van GroenLinks en de SP onderkent de minister de problemen voor deze groep. Kinderen met een beperking voldoen lang niet altijd aan alle vaardigheidseisen, als gevolg van hun beperking. Daardoor ontvangen ze dan geen diploma maar worden ze wel tot zelfredzaamheid in het water getraind. Ook zegt de minister toe dat nader verkend zal worden in hoeverre deze groep wel of niet zwemveilig is en welke stappen ondernomen moeten worden om dit te realiseren. Ook erkent de minister dat de diverse landelijke en lokale financiële regelingen die zwemles betaalbaar houden niet bij iedereen bekend zijn. In het Nationaal Plan Zwemveiligheid 2021-2024 is er specifieke aandacht voor de kwaliteit van de zwemlessen voor kinderen met een beperking.

- **Beslispunt:** Er komt specifieke aandacht en beleid voor zwemonderwijs voor kinderen met een beperking. Daarbij staan zwemveiligheid, kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid centraal. Ouders van een kind met een beperking horen niet duurder uit te zijn en moeten ook kunnen vertrouwen op de kwaliteit van de zwemles. Zo nodig komt er een specifieke richtlijn en/of een licentie voor aanbieders van zwemles voor kinderen met een beperking.

9. TOPSPORT

Onze ambitie: De topsporters met een beperking worden ondersteund. We trekken de topsportambities zoveel mogelijk gelijk. In 2030 staan we in de top vijf van de medaillespiegel op de Paralympics.

Nederland is trots op onze topsporters, en zeker ook op onze topsporters met een beperking. De topsporters met een beperking hebben het echter niet makkelijk. Gehandicaptensport is vaak een stuk duurder dan sporten voor een valide atleet. Zo kost een wedstrijdprothese ongeveer €10.000 qua materiaal en arbeid. Voor sprints 'zonder handicap' heb je in principe niet meer dan een goed lichaam en een paar spikes nodig. Dat is voor para-atleten heel anders. Daarnaast is de begeleiding niet optimaal en is er vaak onvoldoende budget voor trainingskampen en faciliteiten. Er zijn sporters die veel zelf moeten betalen en afhankelijk zijn van de liefdadigheid van de coaches. Sponsors vinden is vaak lastig omdat parasporten commercieel niet zo bekend zijn. Wie wel bij kan verdienen met sponsoring (je mag maximaal €10.000 bijverdienen bovenop het stipendium) moet dat vaak direct terug investeren in materiaal. Bonussen voor medailles zijn er vaak niet of niet gelijkwaardig. De wintersportende topatleten kunnen niet alle belangrijke wedstrijden afgaan omdat er geen budget is.

De aandacht voor sporters met een beperking is beperkt bij grote evenementen en televisie, terwijl dat juist bij kan dragen aan meer aandacht, waardering en erkenning. Waar mogelijk zouden sportevenementen voor mensen met en zonder beperking samen georganiseerd moeten worden. Ook zou het goed zijn als er meer aandacht komt voor gehandicaptensport op televisie. Veel kijkers zouden met plezier meer gehandicaptensport volgen.

- **Beslispunt:** De minister laat de financiering van de gehandicaptentopsport eens kritisch bekijken. De vergoedingen en regels voor bijverdiensten voor para-atleten zouden mogelijk anders moeten worden omdat er sprake is van extra kosten door de beperking.
- **Beslispunt:** De minister beziet hoe topsportevenementen van gehandicaptensport een groter bereik kunnen krijgen waardoor er meer bekendheid kan komen, zodat deze evenementen als voorbeeldfuncties kunnen dienen.

DE VOORSTELLEN EN BESLISPUNTEN OP EEN RIJTJE

De uitgesproken en afgesproken ambitie is dat we er voor moeten zorgen dat in 2030 mensen met een beperking net zoveel sporten en bewegen als mensen zonder beperking. Dat gaat echter niet vanzelf. Daarom is nu actie nodig. Ook moet de voortgang in de gaten worden gehouden zodat eventuele knelpunten en belemmeringen tijdig weggenomen kunnen worden.

1. **Rapporteren over voortgang gehandicaptensport.** De ambitie wordt herbevestigd dat in 2030 sport en bewegen voor mensen met een beperking vanzelfsprekend moet zijn. Om sport en bewegen structureel op de politieke agenda te krijgen rapporteert het ministerie van VWS jaarlijks over de voortgang richting deze ambitie, voor zowel breedtesport als topsport, voor mensen met een beperking.
2. **Verbeter de vindbaarheid en bekendheid.** Er komt een landelijke campagne met als doel de 1,7 miljoen mensen met een beperking te bereiken, zodat Uniek Sporten daarna ruime bekendheid heeft. Aansluiting kan worden gezocht bij al bestaande campagnes. De minister maakt een plan met sportkoepels (waaronder sportbonden) en Gehandicaptensport Nederland waarin wordt uitgewerkt hoe sportverenigingen kunnen worden ondersteund om mensen met een licht verstandelijke beperking op te nemen in de teams en aparte G-teams op te richten.
3. **Sporthulpmiddelen zijn een belangrijke voorwaarde.** Er komt nu snel één landelijk loket waar gemeenten en zorgverzekeraars kunnen aankloppen voor hulp en er duidelijkheid wordt gegeven hoe de vergoeding in zijn werk gaat en wat er van gemeenten en verzekeraars verwacht mag worden. Bij dit loket kan wellicht ook de uitleen van sporthulpmiddelen ondergebracht worden.
4. **Verminder knelpunten met vervoer.** De minister van VWS neemt het initiatief, met betrokken partijen, om de vervoersproblematiek in kaart te brengen en de verantwoordelijkheden die op landelijk, regionaal en lokaal niveau belegd zijn te beschrijven. Hierbij wordt nadrukkelijk geluisterd naar de belangen en wensen van mensen met een beperking die willen sporten en bewegen.
5. **Samen sporten.** De minister wordt verzocht om vraag en aanbod van sportmaatjes te coördineren en te faciliteren, bijvoorbeeld door het opzetten van een sportmaatjesproject en -platform. Hier kunnen sportopleidingen wellicht een goede rol in spelen.
6. **Faciliteer het thuis sporten.** De minister wordt gevraagd een landelijke campagne te starten of te financieren om 1,7 miljoen mensen te bereiken waarbij bijvoorbeeld Uniek Sporten Thuis als een laagdrempelig aanbod wordt meegenomen en een opmaat vormt naar structureel sporten en bewegen. Aansluiting kan worden gezocht bij al bestaande campagnes, zoals fitopjouwmanier.nl en de campagnes voor georganiseerde sport.
7. **Meer aandacht van buurtsportcoaches voor gehandicaptensport.** Om er voor te zorgen dat er meer tijd beschikbaar komt bij de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches voor het structureel bevorderen van sporten en bewegen voor mensen met een beperking kan het criterium 'stimulering van sporten en bewegen met een beperking' worden opgenomen bij het toekennen van geld uit het Sportakkoord en/of de Brede Regeling Combinatiefuncties. Voor alle functionarissen en coaches wordt gezorgd voor kennisbevordering op het gebied van gehandicaptensport.
8. **Samen buitenspelen is samen leven.** De minister draagt bij aan de ambitie dat de toegankelijkheid van speeltuinen voor kinderen met een beperking verbetert en gaat hierover het gesprek aan met de VNG en de Vereniging Sport en Gemeenten met als doel een kader inclusief speelruimtebeleid op te stellen. Zodat op zo kort mogelijke termijn in zoveel mogelijk gemeenten in Nederland minimaal één inclusieve samenspeelplek is gerealiseerd.

- 9. Zwemveiligheid voor kinderen met een beperking.** Er komt specifieke aandacht en beleid voor zwemonderwijs voor kinderen met een beperking. Daarbij staan zwemveiligheid, kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid centraal. Ouders van een kind met een beperking horen niet duurder uit te zijn en moeten ook kunnen vertrouwen op de kwaliteit van de zwemles. Zo nodig komt er een specifieke richtlijn en/of een licentie voor aanbieders van zwemles voor kinderen met een beperking.
- 10. Trots op onze gehandicaptentopsporters.** De minister laat de financiering van de gehandicaptentopsport eens kritisch bekijken. De vergoedingen en regels voor bijverdiensten voor para-atleten zouden mogelijk anders moeten worden omdat er sprake is van extra kosten door de beperking. De minister beziet hoe topsportevenementen van gehandicaptensport een groter bereik kunnen krijgen waardoor er meer bekendheid kan komen, zodat deze evenementen als voorbeeldfuncties kunnen dienen.

